

Trafikverkets tillgänglighetskriterier

För analys inför trafikavtal om interregional kollektivtrafik

Bakgrund till tillgänglighetskriterierna

- För att kunna analysera geografisk tillgänglighet har *åtta tillgänglighetskriterier* definierats. Trafikverket mäter vilka möjligheter som finns för att resa mellan någon av Sveriges 290 kommuner och särskilt utvalda målpunkter. I normalfallet är kommunhuvudorten utgångspunkt, medan målpunkten varierar beroende på resans syfte.
- Kriterierna är framtagna i en lång process med ett flertal statliga och regionala representanter, t ex Trafikanalys, Tillväxtanalys, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, trafikhuvudmän, länsstyrelser/regioner, Tillväxtverket, Sveriges Kommuner och Landsting (numera SKR) och Trafikverket.

Om tillgänglighetskriterierna

- Utifrån hur väl dessa kriterier kan uppfyllas värderas tillgängligheten för respektive kommun i *fem nivåer* och åskådliggörs via färger:
  - God tillgänglighet (1=grön)
  - Acceptabel tillgänglighet (2=gul)
  - Dålig tillgänglighet (3=ljusröd, 4=mellanröd, 5=mörkröd)
- Utgångspunkten för de röda nyanserna är att tillgänglighetsbristerna, när acceptabel tillgänglighet inte uppnås, kan variera kraftigt. *Ljusröd* färg innebär att bristerna i förhållande till kraven är relativt små, t ex en något för lång restid eller för kort vistelsetid, *mellanröd* innebär större brister och *mörkröd* att tillgängligheten är långt från kraven.
- För att nå en acceptabel nivå krävs att alla kriteriets delkrav uppfylls. Även om alla krav för acceptabel tillgänglighet inte uppfylls kan tillgänglighetsbristerna vara små, t ex endast 5 min för lång restid eller 10 min för kort vistelsetid.
- Generellt gäller för alla kriterier att i det fall kommunen i sig är en målpunkt, räknas kriteriet som uppfyllt för kommunen. I kriterium 6 och 7 krävs dock att flera målpunkter nås och den egna kommunen räknas då som en av dessa.

Kriterium 1: Från Stockholm

Möjlighet att resa tur- och returresa till centrala Stockholm (ej Arlanda eller Bromma) över dagen.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: senast 10:00 Restid (per enkelresa): maximalt fyra timmar (240 minuter) Vistelsetid: minst sex timmar (360 minuter) Avgångstid återresa: tidigast 16:00
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: inget krav Restid (per enkelresa): maximalt fem timmar (300 minuter) Vistelsetid: minst fem timmar (300 minuter) Avgångstid återresa: inget krav
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: inget krav Restid (per enkelresa): maximalt 5,5 timmar (330 minuter) Vistelsetid: minst 4,5 timmar (270 minuter) Avgångstid återresa: inget krav
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: inget krav Restid (per enkelresa): maximalt sex timmar (360 minuter) Vistelsetid: minst fyra timmar (240 minuter) Avgångstid återresa: inget krav
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 2: Från Stockholm

Möjlighet att resa tur och retur över dagen från Stockholm till respektive kommun.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	<p>Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 06:00 Restid (per enkelresa): maximalt fyra timmar (240 minuter) Vistelsetid: minst sex timmar (360 minuter) Ankomsttid återresa: senast 24:00</p>
Acceptabel (2 = gul)	<p>Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 06:00 Restid (per enkelresa): maximalt fem timmar (300 minuter) Vistelsetid: minst fyra timmar (240 minuter) Ankomsttid återresa: senast 24:00</p>
Dålig (3 = ljusröd)	<p>Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 06:00 Restid (per enkelresa): maximalt 5,5 timmar (330 minuter) Vistelsetid: minst 3,5 timmar (210 minuter) Ankomsttid återresa: senast 24:00</p>
Dålig (4 = mellanröd)	<p>Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 06:00 Restid (per enkelresa): maximalt sex timmar (360 minuter) Vistelsetid: minst tre timmar (180 minuter) Ankomsttid återresa: senast 24:00</p>
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 3: Internationella resor

Möjlighet att från respektive kommun resa vidare internationellt, genom att nå minst en av flygplatserna Arlanda, Landvetter, Kastrup, Gardemoen eller Vaernes på vardagar. Det behöver inte vara samma flygplats som nås varje dag.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 06:00 Ankomsttid utresa: senast 08:30 Avresetid återresa: tidigast 17:00 Ankomsttid återresa: senast 24:00
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 04:00 Ankomsttid utresa: senast 09:00 Avresetid återresa: tidigast 15:00 Ankomsttid återresa: senast 24:00
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 03:30 Ankomsttid utresa: senast 09:30 Avgångstid återresa: tidigast 14:30 Ankomsttid återresa: senast 00:30
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: måndag – fredag Avgångstid utresa: tidigast 03:00 Ankomsttid utresa: senast 10:00 Avresetid återresa: tidigast 14:00 Ankomsttid återresa: senast 01:00
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 4: Storstäder och storstadsalternativ

Möjligheten att nå storstäder för att nyttja kultur, service eller göra inköp. Det ska vara möjligt att nå dessa orter en enkeltur på förmiddagen och en tur tillbaka på eftermiddagen. De orter som avses är: Stockholm, Göteborg, Malmö, Sundsvall, Umeå, Luleå, Linköping, Köpenhamn, Oslo eller Trondheim. Från varje kommun analyseras resmöjligheten till den storstad eller storstadsalternativ man har bäst resmöjligheter till. Det behöver inte vara samma målort som man kan ta sig till varje dag. Flygresor har uteslutits för kriteriet med hänsyn till resans syfte.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: alla veckodagar Restid: maximalt tre timmar (180 minuter) Vistelsetid: minst fyra timmar (240 minuter) mellan 10:00 och 18:00
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: sex veckodagar Restid: maximalt fem timmar (300 minuter) Vistelsetid: minst fyra timmar (240 minuter) mellan 10:00 och 18:00
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: sex veckodagar Restid: maximalt 5,5 timmar (330 minuter) Vistelsetid: minst 3,5 timmar (210 minuter) mellan 09:30 och 18:30
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: sex veckodagar Restid: maximalt sex timmar (360 minuter) Vistelsetid: minst tre timmar (180 minuter) mellan 09:00 och 19:00
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 5: Region-/universitetssjukhus

Möjligheten att nå det region-/universitetssjukhus som respektive kommun tillhör (Umeå, Stockholm, Uppsala, Örebro, Linköping, Göteborg, Malmö och Lund)

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: alla veckodagar Ankomsttid utresa: senast 12:00 Avgångstid återresa: tidigast 16:00 Restid: maximalt tre timmar (180 minuter)
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: senast 12:00 Avgångstid återresa: tidigast 16:00 Restid: maximalt fyra timmar (240 minuter)
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: senast 12:30 Avgångstid återresa: tidigast 15:30 Restid: maximalt 4,5 timmar (270 minuter)
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: måndag – fredag Ankomsttid utresa: senast 13:00 Avgångstid återresa: tidigast 15:00 Restid: maximalt fem timmar (300 minuter)
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 6: Universitets- och högskoleorter

Möjligheten att veckopendla till/från universitetsorterna (23 st). Följande orter finns med i modellen: Stockholm, Lund/Malmö, Göteborg, Uppsala, Linköping/Norrköping, Umeå, Örebro, Växjö, Karlstad, Västerås/Eskilstuna, Luleå, Jönköping, Gävle, Borås, Kalmar, Kristianstad, Borlänge/Falun, Halmstad, Trollhättan/Uddevalla, Östersund, Skövde, Sundsvall och Karlskrona/Ronneby.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: fredag och söndag Antal av de 23 studieorterna: minst tio Avgångstid utresa fredag (från studieort): tidigast 16:00 Avgångstid återresa söndag (från hemort): tidigast 12:00 Restid: maximalt fem timmar (300 minuter)
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: fredag och söndag Antal av de 23 studieorterna: minst fem Avgångstid utresa fredag (från studieort): tidigast 16:00 Avgångstid återresa söndag (från hemort): tidigast 12:00 Restid: maximalt fem timmar (300 minuter)
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: fredag och söndag Antal av de 23 studieorterna: minst fem Avgångstid utresa fredag (från studieort): tidigast 15:30 Avgångstid återresa söndag (från hemort): tidigast 11:30 Restid: maximalt 5,5 timmar (330 minuter)
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: fredag och söndag Antal av de 23 studieorterna: minst tre Avgångstid utresa fredag (från studieort): tidigast 15:00 Avgångstid återresa söndag (från hemort): tidigast 11:00 Restid: maximalt sex timmar (360 minuter)
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 7: Andra större städer

Möjligheten att från varje kommun nå huvudorten i kommuner med minst 50 000 invånare (med ett relativt stort utbud av handel och service) över dagen. Flyg ska inte nyttjas.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	Dagar: sju dagar per vecka Antal kommuner < 50 000 invånare: minst tre Restid: maximalt tre timmar (180 minuter) Vistelsetid: minst fem timmar (300 minuter).
Acceptabel (2 = gul)	Dagar: fem dagar per vecka Antal kommuner < 50 000 invånare: minst två Restid: maximalt fyra timmar (240 minuter) Vistelsetid: minst tre timmar (180 minuter)
Dålig (3 = ljusröd)	Dagar: fem dagar per vecka Antal kommuner < 50 000 invånare: minst två Restid: maximalt 4,5 timmar (270 minuter) Vistelsetid: minst 2,5 timmar (150 minuter)
Dålig (4 = mellanröd)	Dagar: fem dagar per vecka Antal kommuner < 50 000 invånare: minst två Restid: maximalt fem timmar (300 minuter) Vistelsetid: minst två timmar (120 minuter)
Dålig (5 = mörkröd)	Inget av ovanstående är uppfyllt

Kriterium 8: Besöksnäring

Möjligheten att resa långa sträckor mellan olika delar av landet och avser besöksnäring i vid mening, inte bara turism. Kriteriet kan vid behov användas för annan ort än huvudorten om väsentliga delar av kommunens besöksnäring är lokaliserad där. Flygresor ingår.

Tillgänglighetsnivå	Beskrivning delkrav
God (1 = grön)	<p>Andel av Sveriges befolkning som når kommunhuvudorten: mer än 50 procent</p> <p>Dagar: en dag per vecka</p> <p>Avgångstid utresa: tidigast 06:00</p> <p>Restid: maximalt fem timmar (300 minuter)</p>
Acceptabel (2 = gul)	<p>Andel av Sveriges befolkning som når kommunhuvudorten: mer än 50 procent</p> <p>Dagar: en dag per vecka</p> <p>Avgångstid utresa: tidigast 06:00</p> <p>Restid: maximalt sju timmar (420 minuter)</p>
Dålig (3 = ljusröd)	<p>Andel av Sveriges befolkning som når kommunhuvudorten: 45-49 procent</p> <p>Dagar: en dag per vecka</p> <p>Avgångstid utresa: tidigast 06:00</p> <p>Restid: maximalt sju timmar (420 minuter)</p>
Dålig (4 = mellanröd)	<p>Andel av Sveriges befolkning som når kommunhuvudorten: 40-44 procent</p> <p>Dagar: en dag per vecka</p> <p>Avgångstid utresa: tidigast 06:00</p> <p>Restid: maximalt sju timmar (420 minuter)</p>
Dålig (5 = mörkröd)	<p>Andel av Sveriges befolkning som når kommunhuvudorten: färre än 40 procent</p> <p>Dagar: en dag per vecka</p> <p>Avgångstid utresa: tidigast 06:00</p> <p>Restid: maximalt sju timmar (420 minuter)</p>